

Na osnovu člana 12. stav 1. tačka 13. Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, br. 88/17, 27/18 – dr. zakon i 73/18),

Nacionalni savet za visoko obrazovanje, na sednici održanoj 25. februara 2019. godine, doneo je

Pravilnik o standardima za samovrednovanje i ocenjivanje kvaliteta visokoškolskih ustanova i studijskih programa

Pravilnik je objavljen u "Službenom glasniku RS", br. 13/2019 od 28.2.2019. godine, a stupio je na snagu 8.3.2019.

Član 1.

Ovim pravilnikom utvrđuju se standardi za samovrednovanje i ocenjivanje kvaliteta visokoškolskih ustanova i studijskih programa.

Standardi iz stava 1. ovog člana odštampani su uz ovaj pravilnik i čine njegov sastavni deo.

Član 2.

Postupku samovrednovanja i ocenjivanju kvaliteta visokoškolskih ustanova i studijskih programa (u daljem tekstu: samovrednovanje) podležu sve visokoškolske ustanove u Republici.

Član 3.

1. Visokoškolska ustanova sprovodi postupak samovrednovanja i ocenjivanja kvaliteta:

1.1. Visokoškolske ustanove, svojih studijskih programa, nastave i uslova rada (svih 15 standarda);

1.2. Svakog akreditovanog studijskog programa (po uputstvima za samovrednovanje visokoškolskih ustanova i studijskih programa: Standard 4: Kvalitet studijskog programa, Standard 5: Kvalitet nastavnog procesa, Standard 7: Kvalitet nastavnika i saradnika, Standard 8: Kvalitet studenata, Standard 9: Kvalitet udžbenika, literature, bibliotečkih i informatičkih resursa, Standard 10: Kvalitet upravljanja visokoškolskom ustanovom i kvalitet nenastavne podrške, Standard 11: Kvalitet prostora i opreme, Standard 13: Uloga studenata u samovrednovanju i proveru kvaliteta, Standard 14: Sistematsko praćenje i periodična provera kvaliteta, Standard 15: Kvalitet doktorskih studija – za studijske programe doktorskih studija.

1.3. Svakog novog studijskog programa (po uputstvima za samovrednovanje visokoškolske ustanove i studijskih programa: Standard 4: Kvalitet studijskog programa, Standard 7: Kvalitet nastavnika i saradnika, Standard 9: Kvalitet udžbenika, literature, bibliotečkih i informatičkih resursa, Standard 10: Kvalitet upravljanja visokoškolskom ustanovom i kvalitet nenastavne podrške (deo kvalitet nenastavne podrške), Standard 11: Kvalitet prostora i opreme, Standard 13: Uloga studenata u samovrednovanju i proveru kvaliteta, Standard 14: Sistematsko praćenje i periodična

provera kvaliteta, Standard 15: Kvalitet doktorskih studija – za studijske programe doktorskih studija.

2. Samovrednovanje se sprovodi na način i po postupku propisanim opštim aktom visokoškolske ustanove, u skladu sa aktom o standardima za samovrednovanje i ocenjivanje kvaliteta visokoškolskih ustanova i studijskih programa.

3. U postupku samovrednovanja razmatra se i ocena studenata.

4. Visokoškolska ustanova sprovodi postupak samovrednovanja u četvrtoj godini od akreditacije visokoškolske ustanove, odnosno studijskih programa, za period od prethodne tri godine i izveštaj o postupku i rezultatima samovrednovanja, kao i druge podatke od značaja za ocenu kvaliteta, objavljuje na svom sajtu i dostavlja Nacionalnom akreditacionom telu.

5. Visokoškolska ustanova sprovodi sledeći postupak samovrednovanja u toku pripreme ponovne akreditacije visokoškolske ustanove, odnosno studijskih programa, za period od prethodne tri godine i izveštaj o postupku i rezultatima samovrednovanja, kao i druge podatke od značaja za ocenu kvaliteta, objavljuje na svom sajtu i predaje Nacionalnom akreditacionom telu u okviru dokumentacije za akreditaciju.

Član 4.

Komisija za akreditaciju i proveru kvaliteta Nacionalnog tela za akreditaciju i proveru kvaliteta u visokom obrazovanju (u daljem tekstu: Komisija) donosi:

1) uputstva za pripremu izveštaja o samovrednovanju visokoškolskih ustanova u sastavu univerziteta, integrisanih univerziteta, visokih škola, akademija strukovnih studija i visokih škola strukovnih studija i studijskih programa;

2) uputstva za pripremu izveštaja o samovrednovanju neintegrisanih univerziteta i studijskih programa;

3) uputstva recenzentskoj komisiji za procenu ispunjenosti standarda za samovrednovanje i ocenjivanje kvaliteta visokoškolskih ustanova u sastavu univerziteta, integrisanih univerziteta, visokih škola, akademija strukovnih studija i samostalnih visokih škola strukovnih studija i studijskih programa;

4) uputstva recenzentskoj komisiji za procenu ispunjenosti standarda za samovrednovanje i ocenjivanje kvaliteta neintegrisanih univerziteta i studijskih programa.

Sva uputstva Komisija za akreditaciju i proveru kvaliteta dostavlja Nacionalnom savetu za visoko obrazovanje na mišljenje i objavljuje na internet stranici Nacionalnog akreditacionog tela.

Član 5.

Organ poslovođenja visokoškolske ustanove garantuje:

1) da je izveštaj o samovrednovanju urađen u skladu sa standardima i uputstvom za samovrednovanje visokoškolskih ustanova i studijskih programa;

2) za tačnost podataka u izveštaju za samovrednovanje.

Član 6.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

Predsednik
Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje,

STANDARDI ZA SAMOVREDNOVANJE I OCENJIVANJE KVALITETA VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA I STUDIJSKIH PROGRAMA

- Standard 1: Strategija obezbeđenja kvaliteta
Standard 2: Standardi i postupci za obezbeđenje kvaliteta
Standard 3: Sistem obezbeđenja kvaliteta
Standard 4: Kvalitet studijskog programa
Standard 5: Kvalitet nastavnog procesa
Standard 6: Kvalitet naučnoistraživačkog, umetničkog i stručnog rada
Standard 7: Kvalitet nastavnika i saradnika
Standard 8: Kvalitet studenata
Standard 9: Kvalitet udžbenika, literature, bibliotečkih i informatičkih resursa
Standard 10: Kvalitet upravljanja visokoškolskom ustanovom i kvalitet nenastavne podrške
Standard 11: Kvalitet prostora i opreme
Standard 12: Finansiranje
Standard 13: Uloga studenata u samovrednovanju i proveri kvaliteta
Standard 14: Sistematsko praćenje i periodična provera kvaliteta
Standard 15: Kvalitet doktorskih studija

Standard 1: Strategija obezbeđenja kvaliteta

Visokoškolska ustanova utvrđuje strategiju obezbeđenja kvaliteta, koja je dostupna javnosti.

Uputstva za primenu standarda 1:

1.1 Strategija obezbeđenja kvaliteta sadrži:

- opredeljenje visokoškolske ustanove da neprekidno i sistematski radi na unapređenju kvaliteta svojih programa;
- mere za obezbeđenje kvaliteta;
- subjekte obezbeđenja kvaliteta (stručna tela, studente, nenastavno osoblje) i njihova prava i obaveze u tom postupku;
- oblasti obezbeđenja kvaliteta (studijski programi, nastava, istraživanje, vrednovanje studenata, udžbenici i literatura, resursi, nenastavna podrška, proces upravljanja);
- opredeljenje za izgradnju organizacione kulture kvaliteta;
- povezanost obrazovne, naučnoistraživačke, umetničke i stručne delatnosti.

1.2 Strategiju obezbeđenja kvaliteta donosi organ upravljanja visokoškolske ustanove na predlog organa poslovođenja.

1.3 U kreiranju strategije visokoškolska ustanova uključuje i odgovarajuće društvene subjekte.

1.4 Visokoškolska ustanova objavljuje strategiju obezbeđenja kvaliteta i promoviše je, kako u samoj ustanovi, tako i u javnosti.

1.5 Visokoškolska ustanova periodično preispituje i unapređuje strategiju obezbeđenja kvaliteta.

Standard 2: Načini i postupci za obezbeđenje kvaliteta

Visokoškolska ustanova utvrđuje načine i postupke za obezbeđenje kvaliteta svog rada, koji su dostupni javnosti.

Uputstva za primenu standarda 2:

2.1 Načini i postupci za obezbeđenje kvaliteta se utvrđuju posebno za svaku oblast obezbeđenja kvaliteta i njima se na detaljan način uređuje postupanje subjekata u sistemu obezbeđenja kvaliteta te ustanove.

2.2 Načine i postupke za obezbeđenje kvaliteta donosi stručni organ visokoškolske ustanove na predlog komisije za obezbeđenje kvaliteta.

2.3 Visokoškolska ustanova je obavezna da načine i postupke za obezbeđenje kvaliteta učini dostupnim nastavnicima, studentima i javnosti.

2.4 Visokoškolska ustanova periodično preispituje i unapređuje načine i postupke za obezbeđenje kvaliteta.

Standard 3: Sistem obezbeđenja kvaliteta

Visokoškolska ustanova izgrađuje organizacionu strukturu za obezbeđenje kvaliteta.

Uputstva za primenu standarda 3:

3.1 Visokoškolska ustanova statutom utvrđuje poslove i zadatke nastavnika, saradnika, studenata, stručnih organa, katedri i komisije za obezbeđenje kvaliteta u donošenju i sprovođenju strategije, načina i postupaka za obezbeđenje kvaliteta.

3.2 Visokoškolska ustanova posebnim merama obezbeđuje učešće studenata u donošenju i sprovođenju strategije, načina, postupaka i kulture obezbeđenja kvaliteta.

3.3 Visokoškolska ustanova formira komisiju (odbor) za obezbeđenje kvaliteta iz reda nastavnika, saradnika, nenastavnog osoblja i studenata.

Standard 4: Kvalitet studijskog programa

Kvalitet studijskog programa obezbeđuje se kroz praćenje i proveru njegovih ciljeva, strukture, radnog opterećenja studenata, kao i kroz osavremenjivanje sadržaja i stalno prikupljanje informacija o kvalitetu programa od odgovarajućih

društvenih institucija.

Uputstva za primenu standarda 4:

4.1 Visokoškolska ustanova redovno i sistematski proverava i, po potrebi, iznova određuje:

- ciljeve studijskog programa i njihovu usklađenost sa ciljevima visokoškolske ustanove;
- strukturu i sadržaj studijskog programa u pogledu odnosa opšteobrazovnih, naučno i stručno-aplikativnih i teorijsko-metodoloških disciplina;
- radno opterećenje studenata mereno brojem ESPB bodova;
- ishode i stručnost koje dobijaju studenti kada završe studije i mogućnosti zapošljavanja i daljeg školovanja.

4.2 Visokoškolska ustanova ima utvrđene postupke za odobravanje, praćenje i kontrolu programa studija.

4.3 Visokoškolska ustanova redovno pribavlja povratne informacije od poslodavaca, predstavnika Nacionalne službe za zapošljavanje i drugih odgovarajućih organizacija o kvalitetu studija i svojih studijskih programa.

4.4 Visokoškolska ustanova obezbeđuje studentima učešće u ocenjivanju i osiguranju kvaliteta studijskih programa.

4.5 Visokoškolska ustanova obezbeđuje neprekidno osavremenjivanje sadržaja kurikuluma i njihovu uporedivost sa kurikulumima odgovarajućih stranih visokoškolskih ustanova.

4.6 Kurikulum studijskog programa podstiče studente na stvaralački način razmišljanja, na deduktivni način istraživanja, kao i primenu tih znanja i veština u praktične svrhe.

4.7 Uslovi i postupci koji su neophodni za završavanje studija i dobijanje diplome određenog nivoa obrazovanja su definisani i dostupni javnosti, naročito u elektronskoj formi i usklađeni su sa ciljevima, sadržajima i obimom akreditovanih studijskih programa.

Standard 5: Kvalitet nastavnog procesa

Kvalitet nastavnog procesa obezbeđuje se kroz interaktivnost nastave, uključivanje primera u nastavu, profesionalni rad nastavnika i saradnika, donošenje i poštovanje planova rada po predmetima, kao i praćenje kvaliteta nastave i preduzimanje potrebnih mera u slučaju kada se utvrdi da kvalitet nastave nije na odgovarajućem nivou.

Uputstva za primenu standarda 5:

5.1 Plan i raspored nastave (predavanja i vežbi) usklađeni su sa potrebama i mogućnostima studenata, poznati su pre početka odgovarajućeg semestra i dosledno se sprovode.

5.2 Nastava na visokoškolskim ustanovama je interaktivna, obavezno uključuje primere iz prakse, podstiče studente na razmišljanje i kreativnost, samostalnost u radu i primenu stečenih znanja.

5.3 Visokoškolska ustanova obezbeđuje da se na svakom predmetu, pre početka semestra, donese i učini dostupnim studentima plan rada koji uključuje:

- osnovne podatke o predmetu: naziv, godina, broj ESPB bodova, uslovi;
- ciljeve predmeta;
- sadržaj i strukturu predmeta;
- plan i raspored izvođenja nastave (predavanja i vežbe);
- način ocenjivanja na predmetu;
- udžbenike, odnosno obaveznu i dopunsku literaturu;
- podatke o nastavnicima i saradnicima na predmetu.

5.4 Visokoškolska ustanova sistematski prati sprovođenje plana nastave, kao i planova rada na pojedinim predmetima, ocenjuje kvalitet nastave i preduzima korektivne mere za njegovo unapređenje. Ustanova upozorava nastavnike koji se ne pridržavaju plana rada na predmetu ili ne postižu odgovarajući kvalitet nastave na potrebu poboljšanja i obezbeđuju im potrebno usavršavanje.

Standard 6: Kvalitet naučnoistraživačkog, umetničkog i stručnog rada

Visokoškolska ustanova neprekidno radi na podsticanju, obezbeđenju uslova, praćenju i proveru rezultata naučnoistraživačkog, umetničkog i stručnog rada i na njihovom uključivanju u nastavni proces.

Uputstva za primenu standarda 6:

6.1 Visokoškolska ustanova u svome radu ostvaruje jedinstvo obrazovnog, naučnoistraživačkog, umetničkog i profesionalnog (stručnog) rada.

6.2 Visokoškolska ustanova permanentno osmišljava, priprema i realizuje naučnoistraživačke, umetničke, stručne i druge vrste programa, kao i nacionalne i međunarodne naučne projekte.

6.3 Visokoškolska ustanova sistematski prati i ocenjuje obim i kvalitet istraživačkog rada nastavnika i saradnika.

6.4 Sadržaj i rezultati naučnih, istraživačkih, umetničkih i stručnih aktivnosti

visokoškolske ustanove usklađeni su sa strateškim ciljem same ustanove, kao i sa nacionalnim i evropskim ciljevima i standardima visokog obrazovanja.

6.5 Znanja do kojih visokoškolska ustanova dolazi sprovođenjem određenih naučnih, istraživačkih, umetničkih i profesionalnih aktivnosti aktivno se uključuju u postojeći nastavni proces.

6.6 Visokoškolska ustanova podstiče svoje zaposlene da se aktivno bave naučnim, istraživačkim, umetničkim i profesionalnim radom i da što češće objavljuju rezultate svoga rada.

6.7 Visokoškolska ustanova obavlja izdavačku delatnost u skladu sa svojim mogućnostima.

Standard 7: Kvalitet nastavnika i saradnika

Kvalitet nastavnika i saradnika obezbeđuje se pažljivim planiranjem i izborom na osnovu javnog postupka, stvaranjem uslova za permanentno usavršavanje i razvoj nastavnika i saradnika i proverom kvaliteta njihovog rada u nastavi.

Uputstva za primenu standarda 7:

7.1 Postupak i uslovi za izbor nastavnika i saradnika utvrđuju se unapred, javni su i dostupni oceni stručne i šire javnosti. Ovaj postupak i uslovi su predmet periodične provere i usavršavanja.

7.2 Visokoškolska ustanova se prilikom izbora nastavnika i saradnika u zvanja pridržava propisanih postupaka i uslova putem kojih ocenjuje naučnu, odnosno umetničku i pedagošku aktivnost nastavnika i saradnika.

7.3 Visokoškolska ustanova sistematski prati, ocenjuje i podstiče naučnu, odnosno umetničku i pedagošku aktivnost nastavnika i saradnika.

7.4 Visokoškolska ustanova sprovodi dugoročnu politiku kvalitetne selekcije mladih kadrova i njihovog daljeg napretka, kao i različite vrste usavršavanja.

7.5 Visokoškolska ustanova obezbeđuje nastavnicima i saradnicima permanentno usavršavanje, putem studijskih boravaka, specijalizacija, učešća na naučnim, umetničkim i stručnim skupovima.

7.6 Visokoškolska ustanova pri izboru i unapređenju nastavno-naučnog, umetničkog i stručnog kadra posebno vrednuje povezanost rada u obrazovanju sa radom na projektima u drugim oblastima privrednog i društvenog života.

7.7 Visokoškolska ustanova pri izboru i unapređenju nastavno-naučnog, umetničkog i stručnog kadra posebno vrednuje pedagoške sposobnosti nastavnika i saradnika.

Standard 8: Kvalitet studenata

Kvalitet studenata se obezbeđuje selekcijom studenata na unapred propisan i javan način, ocenjivanjem studenata tokom rada u nastavi, permanentnim praćenjem i

proveravanjem rezultata ocenjivanja i prolaznosti studenata i preduzimanjem odgovarajućih mera u slučaju propusta.

Uputstva za primenu standarda 8:

8.1 Visokoškolska ustanova obezbeđuje potencijalnim i upisanim studentima sve relevantne informacije i podatke koji su povezani sa njihovim studijama.

8.2 Pri selekciji studenata za upis, visokoškolska ustanova vrednuje rezultate postignute u prethodnom školovanju i rezultate postignute na prijemnom ispitu, odnosno ispitu za proveru sklonosti i sposobnosti, u skladu sa zakonom.

8.3 Jednakost i ravnopravnost studenata po svim osnovama (rasa, boja kože, pol, seksualna orijentacija, etničko, nacionalno ili socijalno poreklo, jezik, veroispovest, političko ili drugo mišljenje, status stečen rođenjem, postojanje senzornog ili motornog hendikepa i imovinsko stanje) zagarantovani su, kao i mogućnost studiranja za studente sa posebnim potrebama.

8.4 Visokoškolska ustanova razvija i unapred upoznaje studente sa obavezom praćenja nastave.

8.5 Studenti se ocenjuju pomoću unapred objavljenih kriterijuma, pravila i procedura.

8.6 Visokoškolska ustanova sistematično analizira, ocenjuje i unapređuje metode i kriterijume ocenjivanja studenata po predmetima, a posebno: da li je metod ocenjivanja studenata prilagođen predmetu, da li se prati i ocenjuje rad studenta tokom nastave, kakav je odnos ocena rada studenta tokom nastave i na završnom ispitu u ukupnoj oceni i da li se ocenjuje sposobnost studenata da primene znanje.

8.7 Metode ocenjivanja studenata i znanja koje su usvojili u toku nastavno-naučnog procesa usklađene su sa ciljevima, sadržajima i obimom akreditovanja studijskih programa.

8.8 Visokoškolska ustanova obezbeđuje korektno i profesionalno ponašanje nastavnika tokom ocenjivanja studenata (objektivnost, etičnost i korektan odnos prema studentu).

8.9 Visokoškolska ustanova sistematično prati i proverava ocene studenata po predmetima i preduzima odgovarajuće mere ukoliko dođe do nepravilnosti u distribuciji ocena (suviše visokih ili niskih ocena, neravnomeran raspored ocena) u dužem periodu.

8.10 Visokoškolska ustanova sistematično prati i proverava prolaznost studenata po predmetima, programima, godinama i preduzima korektivne mere u slučaju suviše niske prolaznosti ili drugih nepravilnosti u ocenjivanju.

8.11 Visokoškolska ustanova omogućava studentima odgovarajući oblik studentskog organizovanja, delovanja i učešća u odlučivanju, u skladu sa zakonom.

Standard 9: Kvalitet udžbenika, literature, bibliotečkih i informatičkih resursa

Kvalitet udžbenika, literature, bibliotečkih i informatičkih resursa se obezbeđuje donošenjem i sprovođenjem odgovarajućih opštih akata.

Uputstva za primenu standarda 9:

9.1 Visokoškolska ustanova obezbeđuje studentima udžbenike i drugu literaturu neophodnu za savlađivanje gradiva u potrebnoj količini i na vreme.

9.2 Nastava iz svakog predmeta je pokrivena odgovarajućim udžbenicima i drugim učilima, koji su unapred poznati i objavljeni.

9.3 Visokoškolska ustanova donosi opšti akt o udžbenicima. U skladu sa tim opštim aktom, ustanova sistematično prati, ocenjuje kvalitet udžbenika i drugih učila sa aspekta kvaliteta sadržaja (savremenost, tačnost), strukture (primeri, pitanja, rezime), stila i obima (usklađenost sa brojem ESPB bodova); udžbenici i druga učila koja ne zadovoljavaju standard bivaju poboljšani ili povučeni iz nastave i zamenjeni kvalitetnijim.

9.4 Visokoškolska ustanova obezbeđuje studentima biblioteku opremljenu potrebnim brojem bibliotečkih jedinica, kao i opremom za rad.

9.5 Visokoškolska ustanova sistematično prati, ocenjuje i unapređuje strukturu i obim bibliotečkog fonda.

9.6 Visokoškolska ustanova obezbeđuje studentima neophodne informatičke resurse za savlađivanje gradiva: potreban broj računara odgovarajućeg kvaliteta, drugu informatičku opremu, pristup internetu i ostalu komunikacionu opremu.

9.7 Broj zaposlenih u biblioteci i pratećim službama, kao i vrsta i nivo njihove stručne spreme usklađeni su sa nacionalnim i evropskim standardima za pružanje ove vrste usluga.

9.8 Kompetentnost i motivisanost osoblja za podršku u biblioteci, čitaonici i računarskom centru se kontinuirano prati, ocenjuje i unapređuje.

9.9 Studenti se sistematski upoznaju sa načinom rada u biblioteci i računskom centru.

9.10 Prostorije namenjene za smeštaj bibliotečkog fonda, arhivskog i elektronskog materijala, a naročito studentske čitaonice, smeštene su u odgovarajućem delu zgrade kako bi studentima, nastavnom i nenastavnom osoblju i ostalim korisnicima pružile adekvatne uslove za rad. Korišćenje biblioteke i pristup njenom kompletnom fondu obezbeđen je najmanje 12 časova dnevno.

Standard 10: Kvalitet upravljanja visokoškolskom ustanovom i kvalitet nenastavne podrške

Kvalitet upravljanja visokoškolskom ustanovom i kvalitet nenastavne podrške se

obezbeđuje utvrđivanjem nadležnosti i odgovornosti organa upravljanja i jedinica za nastavnu podršku i permanentnim praćenjem i proverom njihovog rada.

Uputstva za primenu standarda 10:

10.1 Organi upravljanja i organi poslovođenja, njihove nadležnosti i odgovornosti u organizaciji i upravljanju visokoškolskom ustanovom su utvrđeni opštim aktom visokoškolske ustanove u skladu sa zakonom.

10.2 Struktura, organizacione jedinice i njihov delokrug rada, kao i njihova koordinacija i kontrola su utvrđeni opštim aktom visokoškolske ustanove, u skladu sa zakonom.

10.3 Visokoškolska ustanova sistematski prati i ocenjuje organizaciju i upravljanje visokoškolskom ustanovom i preduzima mere za njihovo unapređenje.

10.4 Visokoškolska ustanova sistematski prati i ocenjuje rad upravljačkog i nastavnog osoblja i preduzima mere za unapređenje kvaliteta njihovog rada; posebno prati i ocenjuje njihov odnos prema studentima i motivaciju u radu sa studentima.

10.5 Uslovi i postupak zasnivanja radnog odnosa i napredovanja nastavnog osoblja utvrđuju se opštim aktom visokoškolske ustanove i dostupni su javnosti.

10.6 Rad i delovanje upravljačkog i nastavnog osoblja su dostupni oceni nastavnika, nastavnog osoblja, studenata i zainteresovanih subjekata.

10.7 Visokoškolska ustanova obezbeđuje broj i kvalitet nastavnog osoblja u skladu sa standardima za akreditaciju.

10.8 Ustanova obezbeđuje upravljačkom i nastavnom osoblju permanentno obrazovanje i usavršavanje na profesionalnom planu.

Standard 11: Kvalitet prostora i opreme

Kvalitet prostora i opreme se obezbeđuje kroz njihov adekvatan obim i strukturu.

Uputstva za primenu standarda 11:

11.1 Visokoškolska ustanova poseduje primerene prostorne kapacitete: učionice, kabinete, biblioteku, čitaonicu i slično za kvalitetno obavljanje svoje delatnosti.

11.2 Visokoškolska ustanova poseduje adekvatnu i savremenu tehničku, laboratorijsku i drugu specifičnu opremu koja obezbeđuje kvalitetno izvođenje nastave na svim vrstama i stepenima studija.

11.3 Visokoškolska ustanova kontinuirano prati i usklađuje svoje prostorne kapacitete i opremu sa potrebama nastavnog procesa i brojem studenata.

11.4 Visokoškolska ustanova svim zaposlenim i studentima obezbeđuje neometan pristup različitim vrstama informacija u elektronskom obliku i informacionim

tehnologijama, kako bi se te informacije koristile u naučno-obrazovne svrhe.

11.5 Visokoškolska ustanova u svom sastavu poseduje najmanje jednu prostoriju opremljenu savremenim tehničkim i ostalim uređajima koji studentima i osoblju omogućavaju rad na računarima i korišćenje usluga računskog centra (fotokopiranje, štampanje, skeniranje, narezivanje CD i DVD materijala).

Standard 12: Finansiranje

Kvalitet finansiranja visokoškolske ustanove obezbeđuje se kroz kvalitet izvora finansiranja, finansijsko planiranje i transparentnost u upotrebi finansijskih sredstava, što dovodi do finansijske stabilnosti u dugom roku.

Uputstva za primenu standarda 12:

12.1 Visokoškolska ustanova ima dugoročno obezbeđena finansijska sredstva neophodna za realizaciju nastavno-naučnog procesa, naučno istraživačkih projekata, umetničkih i profesionalnih aktivnosti.

12.2 Izvori finansiranja visokoškolske ustanove utvrđeni su u skladu sa zakonom.

12.3 Visokoškolska ustanova analizira i planira raspored i namenu finansijskih sredstava tako da obezbeđuje finansijsku stabilnost i likvidnost u dužem vremenskom periodu.

12.4 Visokoškolska ustanova obezbeđuje javnost i transparentnost svojih izvora finansiranja i načina upotreba finansijskih sredstava kroz izveštaj o poslovanju i godišnji obračun koji usvaja savet.

Standard 13: Uloga studenata u samovrednovanju i proveru kvaliteta

Visokoškolske ustanove obezbeđuju značajnu ulogu studenata u procesu obezbeđenja kvaliteta, i to kroz rad studentskih organizacija i studentskih predstavnika u telima visokoškolske ustanove, kao i kroz anketiranje studenata o kvalitetu visokoškolske ustanove.

Uputstva za primenu standarda 13:

13.1 Predstavnici studenata su članovi komisije za obezbeđenje kvaliteta visokoškolske ustanove.

13.2 Studenti na odgovarajući način daju mišljenje o strategiji, standardima, postupcima i dokumentima kojima se obezbeđuje kvalitet visokoškolske ustanove, uključujući i rezultate samovrednovanja i ocenjivanja kvaliteta visokoškolske ustanove.

13.3 Obavezan element samovrednovanja visokoškolske ustanove jeste anketa kojom se ispituju stavovi i mišljenja studenata o pitanjima iz svih oblasti koje se proveravaju u procesu samovrednovanja. Visokoškolska ustanova je obavezna da organizuje i sprovede anketu i da njene rezultate učini dostupnim javnosti i uključi

ih u ukupnu ocenu samovrednovanja i ocene kvaliteta.

13.4 Studenti su aktivno uključeni u procese permanentnog osmišljavanja, realizacije razvoja i evaluacije studijskih programa u okviru kurikuluma i razvoj metoda ocenjivanja.

Standard 14: Sistematsko praćenje i periodična provera kvaliteta

Visokoškolska ustanova kontinuirano i sistematski prikuplja potrebne informacije o obezbeđenju kvaliteta i vrši periodične provere u svim oblastima obezbeđenja kvaliteta.

Uputstva za primenu standarda 14:

14.1 Visokoškolska ustanova obezbeđuje sprovođenje utvrđenih standarda i postupaka za ocenjivanje kvaliteta i obavljanje svih zadataka koje u tom procesu imaju subjekti u sistemu obezbeđenja kvaliteta ustanove.

14.2 Visokoškolska ustanova obezbeđuje uslove i infrastrukturu za redovno, sistematsko prikupljanje i obradu podataka potrebnih za ocenu kvaliteta u svim oblastima koje su predmet samovrednovanja.

14.3 Visokoškolska ustanova obezbeđuje redovnu povratnu informaciju od poslodavaca, predstavnika Nacionalne službe za zapošljavanje, svojih bivših studenata i drugih odgovarajućih organizacija o kompetencijama diplomiranih studenata.

14.4 Visokoškolska ustanova obezbeđuje podatke potrebne za upoređivanje sa stranim visokoškolskim ustanovama u pogledu kvaliteta.

14.5 Visokoškolska ustanova obavlja periodična samovrednovanja i proveru nivoa kvaliteta tokom kojih proverava sprovođenje utvrđene strategije i postupaka za obezbeđenje kvaliteta, kao i dostizanje željenih standarda kvaliteta. U periodičnim samovrednovanjima obavezno je uključivanje rezultata anketiranja studenata. Postupak samovrednovanja obavezno se sprovodi u četvrtoj godini od akreditacije visokoškolske ustanove, odnosno studijskih programa, za period od prethodne tri godine, kao i u toku pripreme ponovne akreditacije visokoškolske ustanove, odnosno studijskih programa, za period od prethodne tri godine.

14.6 Sa rezultatima samovrednovanja visokoškolska ustanova upoznaje nastavnike i saradnike, putem katedri i stručnih organa, studente, preko studentskih organizacija, Komisiju za akreditaciju i proveru kvaliteta i javnost preko svoje internet stranice.

Standard 15. Kvalitet doktorskih studija

Kvalitet doktorskih studija se obezbeđuje kroz unapređenje naučnoistraživačkog rada, odnosno umetničko-istraživačkog rada, osavremenjavanje sadržaja studijskih programa doktorskih studija i redovno praćenje i proveru njihovih ciljeva, postizanje naučnih, odnosno umetničkih sposobnosti studenata doktorskih studija i ovladavanje specifičnim akademskim i praktičnim veštinama potrebnim za budući razvoj njihove karijere.

Uputstva za primenu standarda 15:

15.1 Visokoškolska ustanova samovrednuje akreditovane studijske programe doktorskih studija, odnosno doktorske škole koje visokoškolska ustanova realizuje samostalno ili zajedno sa drugom visokoškolskom ili naučno-istraživačkom ustanovom iz zemlje ili inostranstva.

15.2 Doktorska škola je razvijena u skladu sa Smernicama za uspostavljanje doktorskih škola koje usvaja Nacionalni savet za visoko obrazovanje.

15.3 Visokoškolska ustanova proverava svoju spremnost za izvođenje doktorskih studija na osnovu pokazatelja koji se odnose na naučnoistraživački, odnosno umetničko-istraživački rad ceneći:

a. broj doktorskih disertacija, odnosno doktorskih umetničkih projekata, odbranih u visokoškolskoj ustanovi za oblasti u kojima izvodi doktorske studije, imajući u vidu odnos broja doktorskih disertacija, odnosno doktorskih umetničkih projekata prema broju diplomiranih studenata i prema broju nastavnika;

b. odnos broja nastavnika i broja nastavnika koji su uključeni u naučnoistraživačke ili umetničko-istraživačke projekte;

v. kvalitet naučnoistraživačkog i umetničko-istraživačkog rada nastavnika angažovanih na doktorskim studijama prema uslovima koje definišu standardi za akreditaciju;

g. ostvarenu saradnju sa naučnoistraživačkim ustanovama u zemlji i svetu;

15.4 Visokoškolska ustanova prati, analizira i unapređuje postizanje naučnih, odnosno umetničkih sposobnosti i akademskih i specifičnih praktičnih veština svojih studenata ceneći:

a. naučnoistraživačke, odnosno umetničko-istraživačke rezultate i osposobljenost svršenih studenata doktorskih studija da rezultate saopštavaju na naučnim konferencijama, objavljuju u naučnim časopisima sa recenzijom, prezentuju javnosti, patentiraju ili realizuju kroz priznata nova tehnička i tehnološka rešenja;

b. doprinose u razvoju naučne discipline kroz uključivanje u domaće ili međunarodne naučnoistraživačke projekte;

v. razvoj veština i spretnosti u upotrebi znanja u odgovarajućem području;

g. poštovanje principa etičkog kodeksa i dobre naučne prakse;

15.5 Visokoškolska ustanova prati, analizira i unapređuje politiku upisa studenata na doktorske studije ceneći:

a. društvene potrebe i potrebe razvoja nauke, umetnosti, obrazovanja i kulture;

b. svoje materijalne i naučno-istraživačke, odnosno umetničko-istraživačke resurse, i raspoloživost savremene istraživačke opreme i laboratorijskog prostora namenjenog studentima doktorskih studija.

15.6 Visokoškolska ustanova neprekidno prati i analizira napredovanje studenta uzimajući u obzir napredak ostvaren u sticanju znanja i veština neophodan za dalji razvoj karijere, i napredak u istraživanju, i u tom cilju unapređuje i razvija mentorski sistem kao podršku studentu doktorskih studija.

15.6 Visokoškolska ustanova prati, kritički ocenjuje i neprekidno podstiče naučni, odnosno umetnički napredak svojih nastavnika, posebno mentora u nastojanju da unapređuje odnos broja potencijalnih mentora prema broju studenata doktorskih studija a u cilju stvaranja povoljnijeg istraživačkog, odnosno umetničkog okruženja za svoje studente.

15.6 Ustanova deponuje doktorske disertacije, odnosno doktorske umetničke projekte u jedinstven repozitorijum koji je trajno dostupan javnosti. Ustanova obezbeđuje javnu dostupnost referata o prihvatanju disertacije, odnosno umetničkog projekta i objavljenih naučnoistraživačkih, odnosno umetničko-istraživačkih rezultata koje je kandidat ostvario.